EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 5.6.2019
COM(2019) 505 final

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

milles käsitletakse Saksamaa 2019. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Saksamaa 2019. aasta stabiilsusprogrammi kohta

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

milles käsitletakse Saksamaa 2019. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Saksamaa 2019. aasta stabiilsusprogrammi kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta,[1] eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta,[2] eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitust,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

(1) Komisjon võttis 21. novembril 2018 vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2019) algust. Selles võeti nõuetekohaselt arvesse Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni poolt 17. novembril 2017 välja kuulutatud Euroopa sotsiaalõiguste sammast. Euroopa Ülemkogu kiitis 21. märtsil 2019 heaks iga-aastases majanduskasvu analüüsis esitatud prioriteedid. 21. novembril 2018 võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu ka häiremehhanismi aruande, milles nimetati Saksamaad ühe liikmesriigina, kelle olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Samal kuupäeval võttis komisjon vastu ka soovituse euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovituse kohta, mille Euroopa Ülemkogu kiitis heaks 21. märtsil 2019. Nõukogu võttis soovituse euroala majanduspoliitika kohta („euroala soovitus“) vastu 9. aprillil 2019.

[1] EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.
[2] ELT L 306, 23.11.2011, lk 25.

(2) Kuna Saksamaa rahaühik on euro ning majandus- ja rahaliidu riigid on üksteisega tihedalt seotud, peaks Saksamaa tagama allpool esitatud soovitustes 1 ja 2 kajastuva euroala soovituse täieliku ja õigeaegse täitmise. Eelkõige aitavad investeerimismeetmed ja palkade kasvu toetamine tegeleda euroala esimese soovitusega, mis käsitleb euroala tasakaalustamist. Maksustamise suunamine tööjõult mujale aitab täita euroala kolmandat soovitust, mis käsitleb tööturu toimimist.

(3) 2019. aasta aruanne Saksamaa kohta[3] avaldati 27. veebruaril 2019. Selles hinnati Saksamaa edusamme nõukogu poolt 13. juulil 2018 vastu võetud riigipõhiste soovituste täitmisel, varasematel aastatel vastu võetud soovituste järelmeetmete võtmisel ja strateegia „Euroopa 2020“ riiklike eesmärkide suunas liikumisel. See sisaldas ka vastavalt määruse (EL) nr 1176/2011 artiklile 5 tehtud põhjalikku analüüsi, mille tulemused avaldati samuti 27. veebruaril 2019[4]. Komisjon järeldas oma analüüsi põhjal, et Saksamaal esineb makromajanduslik tasakaalustamatus. Eelkõige on aeglaselt kahanev piiriülese mõjuga jooksevkonto ülejääk jätkuvalt suur ja sellel on piiriülene mõju. Ülejääk vähenes pisut 2018. aastal tänu sisenõudluse suurenemisele ja eelduste kohaselt jätkab see järgnevatel aastatel järk-järgult vähenemist, jäädes samas ülespoole makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse raames kehtestatud künnisväärtust. Ülejääk kajastab siseinvesteeringute madalat taset võrreldes säästudega nii era- kui ka avalikus sektoris. On võetud meetmeid era- ja avaliku sektori investeeringute suurendamiseks ning need ongi oluliselt suurenenud. See on kaasa aidanud sisenõudluse suurenemisest tulenevale kasvule. Sellest hoolimata oleks võinud eeldada, et investeeringute ja tarbimise osakaal SKPs suureneb rohkem, kuna rahastamistingimused on soodsad, avalikus sektoris, eriti omavalitsuste tasandil, on tegemata hulk investeeringuid ja eelarvepoliitiliselt on manööverdamisruumi. Tööturu pingestumisega seoses toimus mõningane palgakasv, ent reaalpalkade kasv on jäänud tagasihoidlikuks.

(4) Saksamaa esitas 16. aprillil 2019 oma 2019. aasta riikliku reformikava ja 17. aprillil 2019 oma 2019. aasta stabiilsusprogrammi. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.

(5) Asjaomaseid riigipõhiseid soovitusi on võetud arvesse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide 2014.–2020. aasta programmide koostamisel. Nagu on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013[5] artikliga 23, võib komisjon juhul, kui on vaja toetada asjaomaste nõukogu soovituste rakendamist, nõuda, et liikmesriik vaataks läbi oma partnerluslepingu ja asjaomased programmid ning teeks nende muutmise ettepanekud. Komisjon esitas täiendavad üksikasjad kõnealuse sätte kasutamise kohta suunistes, milles käsitletakse seda, kuidas rakendada meetmeid Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tõhususe sidumiseks usaldusväärse majandusjuhtimisega[6].

(6) Saksamaa suhtes kohaldatakse praegu stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikku osa. Valitsuse 2019. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt peaks eelarveülejääk jääma 2019.–

---

3 SWD(2019) 1004 final.

4 COM(2019) 150 final.

5 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320).

6 COM(2014) 494 final.

2023. aastal ½ % ja ¾ % vahele SKPst. Ümberarvutatud struktuursest eelarvepositsioonist[7] nähtub, et keskpika perioodi eelarve-eesmärk, milleks on struktuurne puudujääk 0,5 % SKPst, ületatakse programmiperioodi kestel ka edaspidi. 2019. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse langema 2019. aastal allapoole aluslepingus sätestatud kontrollväärtusest 60 % SKPst ja jätkama langust, jõudes 2023. aastal 51¼ %-ni SKPst. Nende eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on optimistlik. Komisjoni 2019. aasta kevadprognoosi põhjal peaks struktuurne eelarvepositsioon olema 2019. aastal ülejäägis 1,1 % SKPst ja 2020. aastal 0,8 % SKPst ning seega keskpika perioodi eelarve-eesmärki ületama. Prognoosi põhjal jätkub kindlalt valitsemissektori võla kahanemine. Üldiselt on nõukogu prognooside põhjal seisukohal, et Saksamaa täidab 2019. ja 2020. aastal stabiilsuse ja kasvu pakti nõuded. Pidades kinni keskpika perioodi eelarve-eesmärgist peaks riik samal ajal veel kindlasti kasutama eelarve- ja struktuuripoliitikat era- ja avaliku sektori investeeringute püsivaks suurenemiseks, eelkõige piirkondlikul ja omavalitsuste tasandil.

(7) Avaliku ja erasektori investeeringud suurenesid 2018. aastal jõuliselt, kuid investeeringute suhe jääb alla euroala keskmise. Avaliku sektori investeeringud kasvasid 2018. aastal nominaalselt 7,7 % ja reaalväärtuses 3,8 %, kuid vaja on veelgi suuremaid jõupingutusi, et kõrvaldada suur investeeringute mahajäämus, eelkõige taristusse ja haridusse tehtavate investeeringute puhul. Pärast negatiivsete kasvumäärade perioodi on avaliku sektori investeeringute reaalkasv viimase 3 aasta jooksul olnud positiivne. Selle põhjuseks on valitsuse jõupingutused investeeringute suurendamisel. Investeeringud omavalitsuste tasandil jäid siiski väiksemaks kui amortisatsioon ja 2018. aastaks kogunenud mahajäämus investeeringutes suurenes 5 %-ni SKPst. Koos soodsa eelarvepositsiooniga viitab olukord sellele, et investeeringuid on võimalik suurendada kõikidel valitsemistasanditel, eelkõige piirkondlikul ja omavalitsuste tasandil. Avaliku sektori taristuinvesteeringuid pidurdavad endiselt omavalitsuste tasandi mahu- ja planeerimispiirangud. Nende piirangute ületamiseks on võetud meetmeid, kuid käegakatsutavaid tulemusi ei ole veel saavutatud. Lisaks saab paremaks muuta avaliku sektori digiteenuseid ja riigihankeid. Märgatavalt on suurenenud erainvesteeringud, kuid mitte kõigi varaliikide lõikes. Seadmetesse investeerimine on rekordiliselt suure tootmisvõimsuse rakendamise tingimustes jõudsalt kasvanud. Eluasemeinvesteeringute maht on jätkuvalt suur. Samas tulevad ehitussektorist teated mahupiiridest ja hinnatõusust. Mitteeluhoonete ehitus on tegelikkuses väga tagasihoidlikult kasvanud, mis viitab sellele, et esmavajaliku taristu puhul ei ole majanduse vajadustega sammu peetud.

(8) Avaliku sektori kulutused haridusele olid 2017. aastal 4,1 % SKPst, mis on alla ELi keskmise 4,6 % SKPst. Haridusele kulutati 9,3 % kõigist valitsemissektori kuludest, mis jääb samuti alla ELi keskmise (10,2 %). Kulutused haridusele ja teadustegevusele moodustasid 2017. aastal 9 % SKPst, mis jäi alla riiklikule eesmärgile 10 % SKPst. Isegi kui kulutused haridusele reaalväärtuses suurenesid, suurenes investeeringute mahajäämus demograafiliste muutuste tõttu veelgi. Seadusandlikud muudatused, mis võimaldavad föderaalvalitsusel lisaks liidumaade poolt eraldatud ressurssidele teha digitaalharidusse otseinvesteeringuid (DigitalPakt), on paljulubavad, kuid ei ole veel tulemusi andnud. Riikliku rahastamise kaudu tuleb lahendada muid probleeme, nagu õpilaste suurenev arv, õpetajate nappus, digiüleminek ning alushariduse ja lapsehoiuteenuste jätkuv laienemine. Täiendavad kulutused haridusele,

[7] Tsükliliselt kohandatud eelarvepositsioon, milles ei ole arvesse võetud ühekordseid ja ajutisi meetmeid ning mille komisjon on ümber arvutanud ühiselt kokku lepitud metoodika kohaselt.

teadusuuringutele ja innovatsioonile on Saksamaa potentsiaalse majanduskasvu suurendamise ja tehnoloogiliste muutustega kohanemise seisukohast äärmiselt tähtsad.

(9) Saksamaa on viimastel aastatel teinud edusamme oma teadus- ja arendustegevuse intensiivsuse suurendamisel, peamiselt tänu suurte ettevõtete teadus- ja arendustegevuse kulude suurenemisele, eelkõige kesk-/kõrgtehnoloogilistes tootmissektorites ja eriti autotööstuses. Väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete teadus- ja arendustegevuse intensiivsus on tugevasti alla ELi keskmise ja jääb endiselt maha. Väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted saavad koostööst riiklike teadusasutustega üldiselt vähem kasu kui suurettevõtted. Ettevõtlusalast innovatsiooni takistavad need kaks tegurit, mis on pikalt olnud langustrendis. Teadus- ja arendustegevusse tehtavad täiendavad investeeringud on olulised mitte ainult selleks, et suurendada innovatsioonisuutlikkust kogu majanduses ja suurendada tootlikkust, vaid ka selleks, et hõlbustada üleminekut vähese CO_2-heitega ringmajandusele, eelkõige seoses säästva transpordi, keskkonnahoidliku energiatehnoloogia, ökoinnovatsiooni ja ringlussevõtuga, ning suurendada veelgi riikliku teadustegevuse tulemuslikkust ja selle panust nimetatud eesmärkide saavutamisse.

(10) Saksamaa majanduse digiüleminek edeneb aeglaselt ning väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad kohanevad digitehnoloogiaga aeglaselt. Saksamaa on maha jäänud väga suure läbilaskevõimega (gigabiti kiirusel) lairibaühenduse kasutuselevõtmisel riiklikul tasandil ja eelkõige maapiirkondades, kus suuremad investeeringud võivad tootlikkuse kasvu suurendada. Ainult 9 % Saksamaa leibkondadest (2018. aasta keskel) on hõlmatud suure jõudlusega kiudoptiliste juurdepääsuvõrkudega, samas kui ELi keskmine on 30 %. Selle asemel on turgu valitseva ettevõtja eelistatav tehnoloogiline lahendus jätkuvalt olemasolevate vaskkaablivõrkude ajakohastamine (vektoreerimine). Kuigi paljude teenuste jaoks on vaja on kiiret ühendust, ei olnud 2017. aastal 23 700 äriparki kiudoptilisse võrku ühendatud ning 28 %-l kõigist ettevõtetest puudus juurdepääs vähemalt 50-megabitisele kiudoptilisele võrgule. Sellise ühenduse puudumine pärsib investeerimist, eriti VKEde puhul, kellest suur osa paikneb maal või linnalähedastes piirkondades. Riiklik sekkumine ülikiire lairibaühenduse ($\geq$ 100 Mbit/s) taristu kasutuselevõttu maapiirkondades on endiselt väga oluline ning tuleks uurida erinevaid võimalusi, mis lähevad toetustest kaugemale. Digitaalsete avaliku sektori teenuste ja e-tervise teenuste pakkumine jääb tublisti allapoole ELi keskmist. Ainult 43 % Saksamaa internetikasutajatest kasutas 2018. aastal e-valitsuse teenuseid (samas kui ELi keskmine on 64 %). E-tervise puhul on 7 % sakslastest kasutanud internetis pakutavaid tervishoiu- ja hooldusteenuseid (samas kui ELi keskmine on 18 %). E-retsepti kasutab 19 % perearstidest (ELis keskmiselt 50 %).

(11) Saksamaal on vaja rohkem investeeringuid transporditaristusse ja keskkonnahoidliku liikuvuse lahendustesse, et lahendada liikuvuse ja õhu kvaliteediga seotud probleemid ning toetada kliimamuutuste leevendamist ja nendega kohanemist. Maanteetranspordist tulenevad kasvuhoonegaaside heitkogused on viimase viie aasta jooksul suurenenud. Õhu kvaliteet Saksamaal tekitab tõsist muret, eriti linnapiirkondades, kus liiklus tekitab ligikaudu 60 % kahjulikest NOx heidetest. Kaubaveos võiks olla kasu paremini läbimõeldud mitmeliigilistest lahendustest. Autod on endiselt igapäevase pendelrände jaoks kaugelt kõige rohkem kasutatavad transpordivahendid ja keskmine liiklusummikutes veedetud aeg on umbes 30 tundi aastas. Ummikud ja parkimiskoha otsimine lähevad maksma hinnanguliselt 110 miljardit eurot aastas ehk ligikaudu 4 % Saksamaa SKPst. Kuigi alternatiivkütuseid kasutavate sõidukite arv on uute registreerimiste puhul kõige enam kasvanud, on

nende arv endiselt väike. Ühisauto kasutamist ja auto jagamist kasutatakse endiselt väga vähe. Akude ja kriitilise tähtsusega toorainete uute tarneahelate jaoks on vaja märkimisväärseid avaliku ja erasektori investeeringuid.

(12) Saksamaa elektrivõrgud liiguvad tasapisi taastuvenergia tootmise poole ning endiselt on vaja märkimisväärseid investeeringuid ülekande- ja jaotusvõrkudesse. Märkimisväärne viivitus paljude projektide elluviimisel on Saksamaa ja Euroopa elektrivõrkude ning elektriturgude jaoks kaasa toonud märkimisväärseid kulusid. 2009. aasta energiavõrkude laiendamise seaduses kindlaksmääratud võrgu laiendamise kavadest 1 800 km ulatuses on 2018. aasta teises kvartali seisuga laiendusi teostatud vaid ligikaudu 800 km ulatuses, seda osaliselt avaliku vastuseisu tõttu. Viivitused võrgu laiendamisel põhjustavad suuremaid ülekoormuskulusid ja lisamoonutusi turu toimimises nii Saksamaal kui ka piiriüleselt. Investeeringud energiavõrkudesse, mis edendavad sektorite ühendamist, mitmekesistamist ja asjakohase võrgutaristu loomist, on energiasüsteemi paindlikkuse ja majanduse eri sektorite parema integreerimise seisukohast väga olulised, eriti energia- ja kliimaeesmärkide saavutamise seisukohalt.

(13) Eluasemed on Saksamaal muutunud vähem taskukohaseks. Alates 2015. aastast on nii üüri- kui ka eluasemehinnad kasvanud kiiremini kui nende pikaajaline keskmine, seda eriti suurtes linnades. 2017. aastal oli Saksamaal 65-aastaste ja vanemate inimeste eluasemekulude koormus ülemäärane 20 %-l (st eluasemekulud moodustasid üle 40 % nende netosissetulekust), võrreldes 10 %-ga 65-aastastest ja vanematest eurooplastest. Kõige madalama sissetulekuga elanikkonna liiga suurte eluasemekulude määr oli 10 protsendipunkti üle ELi keskmise (35,3 %). Valitsus reageeris teatavate meetmetega, sealhulgas üürihindade tõusu piiramine (*Mietpreisbremse*), uue kinnisvara ostmise toetusskeemiga (*Baukindergeld*), samuti muutes seadust, mis võimaldaks sotsiaalkorterite ehitamist föderaalsel tasandil rahaliselt toetada. Sellest hoolimata valmib uusi eluruume endiselt nõudlusest oluliselt vähem ja tunduvalt vähem valitsuse seatud eesmärgist, milleks on 375 000 eluaset aastas. Vaja võib olla täiendavaid meetmeid, näiteks nagu sotsiaaleluruumide ehitamise kiirendamine, transpordivõimaluste parandamine ning maakasutuse ja ehitusvaldkonna reguleerimise reformimine.

(14) Saksamaa on ühtsest turust eriti palju kasu saanud ja mängib olulist rolli selle edasises arengus. Siiski on Saksamaa ettevõtlusteenuste sektoris konkurentsitõkked võrreldes teiste ELi liikmesriikidega endiselt kõrged. See puudutab erinevaid valdkondi, sh reguleeritud kutsealad, näiteks arhitektuur, inseneriteenused ja õigusteenused, kus konkurentsi pärsivad reguleerivad piirangud, näiteks kutseala reserveerimine ning hindade ja tasude reguleerimine. Samas on ka reguleerimata ettevõtlusteenuste puhul teiste liikmesriikidega võrreldes rohkem üldist ettevõtluskeskkonda puudutavaid piiranguid. Ettevõtlusteenuste reguleerimise muutmine konkurentsi edendamiseks suurendaks investeeringute ja majandustegevuse tõhusust ja tulemuslikkust.

(15) Pärast mõningast edasiminekut eelnevatel aastatel on Saksamaa maksusüsteemi reformimisel erainvesteeringute ja majanduskasvu edendamiseks tehtud viimase aasta jooksul vähe edusamme. Maksusüsteem on jätkuvalt keerukas, moonutab otsuste tegemist, nt tööturul osalemise, investeeringute ja rahastamisega seoses, ning võiks pakkuda tõhusamaid investeerimis- ja tarbimisstiimuleid. Rohkem edusamme on tehtud tööjõu maksustamisel, kuid andmetes see veel ei kajastu. Endiselt on võimalik veel vähendada konkurentsi moonutavat tööjõu maksustamist, suunates maksukoormuse tööjõult tuluallikatele, mis toetaksid kaasavamat ja jätkusuutlikumat majanduskasvu. Tööjõu maksustamine 2018. aastal (maksukiil) oli jätkuvalt ELi kõrgeimate seas nii keskmise palgaga kui ka madalapalgaliste töötajate puhul.

Töötajate sotsiaalkindlustusmaksed on rahvusvahelises võrdluses eriti suured ning moodustavad kokku umbes kaks kolmandikku maksukiilust, samas kui tulumaks moodustab ühe kolmandiku. Kuid keskkonnamaksude tulu osakaal SKPst on ELi madalaimate hulgas. Piirkonniti erinevad kapitalikulud ja keskmine tegelik äriühingu tulumaksu määr on ELi kõrgeimate seas. Keskmine tegelik maksumäär oli 28,8 % (riigi koondnäitaja), võrreldes ELi keskmisega, mis oli 20 %. Äriühingu tulumaksu, kohaliku ettevõtlusmaksu ja solidaarsusmaksu koosmõju muudab äriühingu maksustamise süsteemi keerukaks, suurendab maksude haldamise kulusid ning moonutab investeerimise taset ja piirkondade valikut. Lisaks sellele moonutab äriühingu tulumaks rahastamisotsuseid, mis kalduvad laenuraha kasuks ja millega 2017. aasta andmete kohaselt ollakse ELis kolmandal kohal. Kapitalikulude vähendamine võib suurendada erainvesteeringuid ja tugevdada suhteliselt vähearenenud riskikapitaliturgu.

(16) Tööturg on jätkuvalt tugev, kuid teatavate rühmade tööturupotentsiaal on alakasutatud. 20–64aastaste tööhõive määr oli 2018. aasta neljandas kvartalis 79,9 %, mis on üks kõrgemaid ELis. 2019. aasta alguseks oli tööpuudus langenud rekordiliselt madalale (3,2 %-ni) . Suur vabade töökohtade arv ja tööjõupuudus muutuvad üha ilmsemaks ning mõnes piirkonnas ja sektoris piirab see tootmist märkimisväärselt. Samas kasutatakse teatavate rühmade (nt naised ja rändetaustaga inimesed) tööturupotentsiaali liiga vähe. Saksamaal on osalise tööajaga töötavate naiste osakaal väga suur (46,7 %). Tööjõumaksud on Saksamaal suhteliselt kõrged, seda ka madalapalgaliste puhul. Erireeglid, millega reguleeritakse abielus paaride ühise tulu maksustamist (*Ehegattensplitting*), pärsivad leibkonna teise palgasaaja huvi pikema tööaja vastu. Rändetaustaga inimestel on oluliselt madalam tööhõive tase kui kohaliku taustaga inimestel, eriti suur on lõhe naiste hulgas. On võetud meetmeid, et toetada pagulaste integreerimist tööturule, kuid endiselt on probleeme, sealhulgas nende puudulik saksa keele oskus, puuduv või mitteülekantav kvalifikatsioon, laste ja sugulastega seotud hoolduskohustused ning puuduvad kogemused Saksamaa tööturu mitteametlike tavadega.

(17) Beebibuumi põlvkonna pensionile jäämine mõjutab Saksamaad rohkem kui teisi ELi riike. Pikas perspektiivis paneb see demograafiline muutus Saksamaa riigi rahanduse surve alla, võib muuta küsitavaks pensionide piisavuse ning praegu väiksearvulise vaesusriskis või sotsiaalselt tõrjutud vanemaealise elanikkonna (65aastased ja vanemad) arvu suurendada. Eelduste kohaselt on 2040. aastaks Saksamaa riiklike pensionikulude suurenemine osakaaluna SKPst üks suurimaid ELis (kuni 1,9 protsendipunkti SKPst), samas kui 2018. aasta rahvastiku vananemise aruande (Euroopa Komisjon, 2018d) kohaselt väheneb riigipensionide hüvitisemäär 4,4 protsendipunkti võrra, langedes 37,6 %-le. Hiljutised pensionireformid suurendasid teatavate rühmade hüvitisi, kuid ei ole selge, kas saavutatud sotsiaalne kasu on vastavuses kaasnevate märkimisväärsete eelarvekuludega. Valitsus kehtestas ka kaks „piirmäära“ (*doppelte Halteinie*): aastani 2025 on maksimaalne pensioni sissemaksete määr on 20 % ja miinimumtulu asendusmäär 48 %. Neist piirmääradest kinnipidamine eeldab märkimisväärseid rahaeraldisi, mis suurendab veelgi nooremate põlvkondade koormust. Lisaks on probleemiks madala sissetulekuga töötajate pensionisissetuleku piisavus.

(18) Hoolimata üha suurenevast tööjõupuudusest on reaalpalga kasv tagasihoidlik, samas kui nominaaltulu suurenes 2018. aastal 3,1 %. Lisaks sellele suurendas tööhõive suurem kasv paremini tasustatud täistööajaga töökohtade arvestuses ja osalise tööajaga töö osakaalu vähenemine kogutööhõives 2018. aasta üldist palgakasvu, mis samuti

edestas veidi tootlikkuse kasvu. Kollektiivläbirääkimistega kaetus vähenes jätkuvalt (2016.–2017. aastal 2 protsendipunkti võrra), 49 %-ni läänes ja 34 %-ni idas. Sektorite kaetus on väga erinev, paremini on hõlmatud avalik sektor ja tööstus, kuid teenustesektori kaetus on palju väiksem. Madalapalgalised töötajad on 2015. aastast kasutusele võetud miinimumpalgast üldiselt kasu saanud. Tulude jaotuse alumises osas, eriti kahes madalamas palgadetsiilis, tõusid tunnipalgad oluliselt. Madalapalgaliste töötajate osakaal oli 2017. aastal 22,5 %, mis on oluliselt üle ELi keskmise. Ainult minitöökohtadel töötavate inimeste arv vähenes 2010.–2018. aastal 6,8 % ja sotsiaalkindlustusega kaetud tööhõive suurenes samal perioodil ligikaudu 18,1 %. Palgakasvu soodustavate tingimuste edendamine toetaks sisenõudlust ja aitaks kaasa euroala tasakaalustamisele.

(19) Sotsiaalne ülesliikuvus hariduse kaudu ei ole Saksamaal levinud. Riiklikud allikad kinnitavad, et sotsiaalmajandusliku tausta mõju vähendamisel haridustulemustele on tehtud vähe edusamme. Saksamaa on saavutanud edu hiljuti saabunud rändajate ja pagulaste integreerimisel haridusse ja koolitusse. Siiski on rändetaustaga inimestel tavaliselt suuremad probleemid kui kohaliku taustaga õpilastel (vaadates nt koolist väljalangemise määra ja raskusi õpipoisiõppekohtade leidmisel). Üha heterogeensemaks muutuvad klassid nõuavad arvestatavaid jõupingutusi õpetajate tagamiseks ajal, mil õpetajate nappus on niigi märkimisväärne. Tööturu edasise toimimise jaoks on eriti oluline töötajate osalemine täiskasvanuõppes, eriti nende 7,5 miljoni inimese puhul, kellel puudub elementaarne lugemis- ja kirjutamisoskus.

(20) Kuigi vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus olevate inimeste arv on pärast 2014. aasta haripunkti vähenenud, on võimaluste võrdsusega seotud probleemid jäänud samaks. 2017. aastal oli vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse risk madala kvalifikatsiooniga vanemate lastel 67 protsendipunkti suurem kui kõrge kvalifikatsiooniga vanemate lastel. See erinevus on oluliselt suurem kui ELis keskmiselt (53,9 protsendipunkti).

(21) ELi vahendite kavandamine ajavahemikuks 2021–2027 võib aidata kõrvaldada mõningad soovitustes nimetatud puudused, eelkõige riigiaruande[8] D lisas käsitletud valdkondades. See võimaldaks Saksamaal kõnealuseid vahendeid asjaomaste sektorite puhul võimalikult hästi ära kasutada, võttes arvesse piirkondlikke erinevusi.

(22) Komisjon on Euroopa poolaasta (2019) raames Saksamaa majanduspoliitikat põhjalikult analüüsinud ja avaldanud selle tulemused 2019. aasta riigiaruandes. Ta on hinnanud ka 2019. aasta stabiilsusprogrammi ja 2019. aasta riiklikku reformikava ning varasematel aastatel Saksamaale esitatud soovituste järelmeetmeid. Arvesse ei ole võetud mitte üksnes nende asjakohasust Saksamaa eelarve- ja sotsiaalmajanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, vaid ka nende vastavust liidu õigusnormidele ja suunistele, pidades silmas vajadust anda riigi tulevastesse otsustesse liidu tasandi panus ja tugevdada seeläbi liidu üldist majandusjuhtimist.

(23) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu 2019. aasta stabiilsusprogrammi läbi vaadanud ja on arvamusel, et Saksamaa täidab eelduste kohaselt stabiilsuse ja kasvu pakti nõuded.

(24) Nõukogu on komisjoni põhjalikust analüüsist ja kõnealusest hindamisest lähtudes 2019. riikliku reformikava ja 2019. stabiilsusprogrammi läbi vaadanud. Määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 6 alusel antud nõukogu soovitused kajastuvad allpool esitatud soovitustes 1 ja 2,

[8] SWD(2019) 1004 final.

SOOVITAB Saksamaal võtta 2019. ja 2020. aastal järgmisi meetmeid:

1. Kasutada keskpika perioodi eesmärki silmas pidades eelarve- ja struktuuripoliitilisi vahendeid, et saavutada era- ja avaliku sektori investeeringute jätkusuutlik kasv, eelkõige piirkondlikul ja omavalitsuste tasandil. Keskenduda investeeringutega seotud majanduspoliitikas haridusele; teadusuuringutele ja innovatsioonile; digiüleminekule ja ülikiirele lairibaühendusele; säästvale transpordile ning energiavõrkudele ja taskukohasele eluasemele, võttes arvesse piirkondlikke erinevusi. Nihutada maksukoormus tööjõult allikatele, mis toetaksid kaasavamat ja jätkusuutlikumat majanduskasvu. Tugevdada konkurentsi äriteenuste sektoris ja reguleeritud kutsealadel.

2. Vähendada pikemat tööaega pärssivaid tegureid, nagu suur maksukiil, eelkõige madalapalgaliste töötajate ja leibkondade teiste palgasaajate puhul. Võtta meetmeid pensionisüsteemi pikaajalise jätkusuutlikkuse tagamiseks, säilitades samal ajal selle piisavuse. Luua kiiremat palgakasvu soodustavad tingimused, võttes seejuures arvesse sotsiaalpartnerite rolli. Parandada ebasoodsas olukorras olevate rühmade haridustulemusi ja oskuste taset.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja